

מסורת הש"ס

^(א) וְעַיִן תּוֹסֵפוֹת ב"ב יב, ד"ה אטו], (ב) ונדרים לא:], (ג) וירי' ל"ג חמיתו וכו'], (ד) ולקמן עו:], (ה) [שם], (ו) ז"ל למטה כלמעלה, מהרש"א חש"ל שש"ש, (ז) ויקרא כב], (ח) [ז"ל ואיש אשר יקח],

תורה אור השלם

- מים גנובים ימתקו וְלַחֵם סִתְרִים יִנָּעִם: משלי ט יז
- וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשְׁהוּ וְאֶת אִמָּהּ זִמָּה הוּא בְּאֵשׁ יִשְׂרָפוּ אֹתוֹ וְאֶתְּהֶן וְלֹא תִדְּוּהָ זִמָּה בְּתוֹכָם: ויקרא כ יד
- עָרֹת אִשְׁהוּ וּבִתָּהּ לֹא תִגְדֹּל אֶת בֵּת בְּתָהּ וְאֵת בֵּת בָּתָהּ לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת בֵּת בָּתָהּ לֹא תִקַּח וּבָתָהּ זִמָּה הוּא: ויקרא יח יז

וּאִם אִיטָא. דָּבָן נח מוזהר על קדושת השם לא נימא ליה לך לשלוט דמשמע דהורה לו. נהי דלהוכיחו לא היה מלווה דהוכח מוכיח את עמיתך כתיב (ויקרא יט) ולא גר תושב מייהו אודווי לדבר איסור לא לודווי: **זָנַעטא**. נעמן זָנַעטא הוה ולא היו ישראל צבית רמון שהוא משתחוה לשם וגזי קדושת השם בתוך בני ישראל כתיב^(א) ואפילו נזטוו בני נח עליה לא נזטוו לקדשו בתוך הכותים אלא בתוך ישראל: **העלה לבו טינא**. יימוק. מרוב אהבה נטמטס לבו והעלה חולי: **משום פגם**. משפחת האשה שהיו נושין דבדר: **שלא יהו צנוט ישראל פרוזוט צעריוט**. לעמוד בפני האנשים לתת צהם עיניהם וימסרום להם לציאה: **וילינסבא מינסב**. דאין כאן פרוצות צעריות דכולהו ליעדן הכי ולינסבן ואין כאן עזירה אלא מלוה: **לא מיסבא דעסיה**. ולא ירפא צך: **מיום שחרצ ציט המקדש**. כשל הכח מדאגות רצות ואין רוח קמה זאטס להיות תאז לאשמו לפיך ניטל טעם ציאה: **וויטן לעוברי עזירה**. שיער הרע מוקפן ומרצה תאוות: **דכסיז ולחם סתרים ינעס**. ליטנא מעליא נקט כמו כי אם הלחם אשר הוא אוכל (בראשית לט):

הדרן עלך בן סורר ומורה

אַלְוֹ הֵן הַנְּשֵׁרְפִין הַבָּא עַל אִשָּׁה וּבִצְהַ. צגמרא מפרש לה: **וצם כהן**. כלומר וכן צת כהן שזינתה היא צשריפה אצל צועלה לאו צשריפה הוא: **יש צכלל אשה וצפה**. כלומר אשה וצתה כתיבי צהדיא כדמפרש צגמרא דהאי אשה וצתה היינו חמותו דשריפה כתיבא צה כדכתיב (ויקרא טו י) (כי יקח איש) את אשה ואת אמה ומה היא צאט ישרפו אותו ואתה: **ויש צכללן כלומר מניייהו ילפינן כוליהו הֵן צגזירה שוה כדלקמן צצרייתא: צסו**. מאנוסותו דלאו צת אשתו דנחציצ עליה משום צת אשתו דהא אנוסה לאו אשתו היא: **צס צס וצס צנו**. שהיה לו מאנוסות: **צס אשתו**. צין שהיא צמו צין שהיא חורגת: **גב' הבא על האשה שנשא צפה לא קסני**. כלומר מכדי מדקתני סיפא יש צכלל וכו' מכלל דהאי אשה וצתה צהקן דכתיבן מיירי ולאו צאשתו וצבת אשתו קאמר אלא צחמותו דשריפה כתיב צה והא הבא על האשה

דקתני לאו צאשתו הוא דא"כ הבא על האשה ואמה מצעי ליה למתניה וא"נ הך אשה אחמותו קאמר הוה ליה למתנייה הבא על האשה שנשא צתה דהיינו חמותו הא לא קתני אלא הבא על אשה וצתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ולא הוזכרה אשתו לכאן ומאן נינהו חמותו ואם חמותו והכי קאמר הבא על אם חמותו או על צתה דהיינו חמותו וקתני יש צכלל אשה וצתה כוליהו הֵן אלמא הך אשה וצתה כתיבי צהדיא: **הניחא לאצבי דאמר**. צפירקין (דף עו.) גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא: **משמעוט דורשין איבא צינייהו**. ומסיק למילתיה דלרבי עקיבא כתיבא צהדיא אם חמותו מתניתין מני ר"ע היא: **אלא לרבא דאמר**. צין לרבי ישמעאל צין לרבי עקיבא לא כתיבא אלא צחמותו שצא עליה לאחר מיתת אשתו פליגי מתניתין מני: **אמר לך רבא פני על אשה שנשא צפה**. דהיינו חמותו דכתיבא צהדיא (י) (איש כי יקח) את אשה דהיינו אשתו ואת אמה דהיינו חמותו: **יש צכלל אשה וצפה וכו'**. קתני נמי חמותו ומילתא דתמייה היא דההוא לאו מדרשא אתא וקתני צהדייהו: **לאצבי**. דאמר חמותו ואמה כתיבן צהדיא אידי דתנא צהאי כללא אם חמיו דאתיא מדרשא נקט אגב ריהטא חמותו ואם חמותו: **אין לי אלא אשה ואמה**. דהיינו חמותו: **נאמר כאן**. צשריפה ומה היא: **ונאמר**. צזוהרת צתה וצת צתה וצת צנה [ויקרא יח] שארה הנה ומה היא: **אף כאן**. לענין עונש שריפה צתה וצת צתה וצת צנה צהאי דינא דהאי קרא: **מנין לעשות זכרים כנקבות**. לקמן מפרש: **מנין לעשות למטה כלמעלה**. לקמן [ע"צ] נמי מפרש: **ומה כאן למעלה כלמטה אף להטן למעלה כלמטה**. לקמן [שם] מפרש: **צהדי דהדי אפיין**. הא רציניהו לתרווייהו צגורה שוה דאתיא ומה ומה: **אלא אם חמיו כאם חמותו**. השתא אם חמותו אחתי לא קמה לן עדיין לא העמידה על צוריה צשריפה מן התורה דהא האי תנא לפוס ריהטא שמעינן ליה דהאי אשה דקרא דהיינו אשתו ואפי' למאן דאמר אם חמותו כתיבא לאו ממשמעותא דאת אשה ואמה נפקא ליה אלא ממשמעותא דאותו ואמתן: **אם חמיו קא מהדר עלה**. מחזר עליה להציאה לתורת אם חמותו דקאמר וזכרים כנקבות הא אחתי לא אשמעינן תנא אם חמותו:

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

עה.

סב א ב ג מיי פ"ה מהלכות יסודי המורה הלכה ט ועיין צב"י י"ד סימן קט:

א ד מיי פ"א מהלכות אסורי ביאה הלכה ה [והל' ו] ופט"ו מהלכות סנהדרין הלכה יא סמג עשין קיב:

וּאִם אִיתא אַא אַימא אַיה. לא היה לו להודות לדבר איסור דא"ל לך לשלוט ש"מ אין צן נח מלווה על קידוש השם ומשני הא צָנַעטא הא צפרהסיא נעמן זָנַעטא הוה דלא היו ישראל צבית רמון וגזי קדוש השם בתוך בני ישראל כתיב ואפילו למאן דאמר צָנַעטא נמי יהרג ואל יעצור הני מיילי ישראל אצל כותי לא ולעולם אימא לך דצן נח מלווה על קדוש השם כגון צרהסיא ולמסקנא זו לא איפשטא צעיין ולשון מאי הוי עלה משמע דמסקנא דפשיטות היא וגראה יומר כספרים דגרסינן ואם איתא לימא ליה הא צָנַעטא הא צפרהסיא וקא פשיט דלא מפקיד מדאמר ליה סמס לך לשלוט:

הדרן עלך בן סורר ומורה

ומא' נינהו חמותו ואם חמותו. הוה מלי למימר צתה וצת צתה אלא הני נקט דכתיב צהו שריפה צהדיא:

מנין

וילינסבא מינסב לא מייתבה דעתיה כדר' יצחק דא"ר יצחק ^(ב)מיום שחרב בית המקדש ניטלה טעם ביאה וניתנה לעוברי עבירה שנאמר ^(ג)מים גנובים יִמתקו ולחם סתרים ינעם:

הדרן עלך בן סורר ומורה

וְאִלּוֹ יְהֵן הַנְּשֵׁרְפִין הַבָּא עַל אִשָּׁה וּבִתָּה וּבֵת כַּהֵן שְׁזִנְתָה יֵשׁ בְּכֻלָּל אִשָּׁה וּבִתָּה בְּתוֹ וּבֵת בְּתוֹ וּבֵת בְּנוֹ וּבֵת אִשְׁתּוֹ וּבֵת בָּתָה וּבֵת בְּנָה ^(א)חמותו ואם חמותו ואם חמיו: **גב' הבא על אשה שנשא בתה לא קתני אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ומאן נינהו חמותו ואם חמותו וקתני יש בכלל אשה ובתה מכלל דתרווייהו כתיבי בהדיא והנך מדרשא אתיא הניחא לאביי דאמר ^(ב)משמעות דורשין איכא בינייהו מתניתין מני רבי עקיבא היא אלא לרבא דאמר ^(ג)חמותו לאחר מיתה איכא בינייהו מתניתין מני אמר לך רבא תני הבא על אשה שנשא בתה: יש בכלל אשה ובתה חמותו ואם חמותו ואם חמיו: לאביי אידי דקא בעי למיתנא אם חמיו תני נמי חמותו ואם חמותו לרבא אידי דקא בעי למיתנא אם חמיו ואם חמותו תני נמי חמותו מנהגי מילי דת"ר ^(ד)איש אשר יקח את אשה ואת אמה אין לי אלא אשה ואמה בת אשה ובת בתה וצת בנה מנין נאמר ^(ה)כאן זמה ונאמר להלן ^(ו)זמה מה להלן בתה ובת בתה ובת בנה אף כאן בתה ובת בתה ובת בנה מנין לעשות זכרים כנקבות נאמר כאן זמה ונאמר להלן ^(ז)זמה מה להלן זמה וצת אשה ואמה בת אשה ובת בתה ובת בנה מנין לעשות זכרים כנקבות אף להלן ^(ח)זמה מה להלן למטה כלמעלה אף כאן למטה כלמעלה ומה כאן למעלה כלמטה אף להלן למעלה כלמטה ^(ט) אמר מר מנין לעשות זכרים כנקבות מאי זכרים כנקבות אילימא בת בנה כבת בתה בהדי הדדי קאתיאן אלא אם חמיו כאם חמותו השתא אם חמותו לא קמה לן אם חמיו מיהדר עלה אמר**

דקתני לאו צאשתו הוא דא"כ הבא על האשה ואמה מצעי ליה למתניה וא"נ הך אשה אחמותו קאמר הוה ליה למתנייה הבא על האשה שנשא צתה דהיינו חמותו הא לא קתני אלא הבא על אשה וצתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ולא הוזכרה אשתו לכאן ומאן נינהו חמותו ואם חמותו והכי קאמר הבא על אם חמותו או על צתה דהיינו חמותו וקתני יש צכלל אשה וצתה כוליהו הֵן אלמא הך אשה וצתה כתיבי צהדיא: **הניחא לאצבי דאמר**. צפירקין (דף עו.) גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא: **משמעוט דורשין איבא צינייהו**. ומסיק למילתיה דלרבי עקיבא כתיבא צהדיא אם חמותו מתניתין מני ר"ע היא: **אלא לרבא דאמר**. צין לרבי ישמעאל צין לרבי עקיבא לא כתיבא אלא צחמותו שצא עליה לאחר מיתת אשתו פליגי מתניתין מני: **אמר לך רבא פני על אשה שנשא צפה**. דהיינו חמותו דכתיבא צהדיא (י) (איש כי יקח) את אשה דהיינו אשתו ואת אמה דהיינו חמותו: **יש צכלל אשה וצפה וכו'**. קתני נמי חמותו ומילתא דתמייה היא דההוא לאו מדרשא אתא וקתני צהדייהו: **לאצבי**. דאמר חמותו ואמה כתיבן צהדיא אידי דתנא צהאי כללא אם חמיו דאתיא מדרשא נקט אגב ריהטא חמותו ואם חמותו: **אין לי אלא אשה ואמה**. דהיינו חמותו: **נאמר כאן**. צשריפה ומה היא: **ונאמר**. צזוהרת צתה וצת צתה וצת צנה [ויקרא יח] שארה הנה ומה היא: **אף כאן**. לענין עונש שריפה צתה וצת צתה וצת צנה צהאי דינא דהאי קרא: **מנין לעשות זכרים כנקבות**. לקמן מפרש: **מנין לעשות למטה כלמעלה**. לקמן [ע"צ] נמי מפרש: **ומה כאן למעלה כלמטה אף להטן למעלה כלמטה**. לקמן [שם] מפרש: **צהדי דהדי אפיין**. הא רציניהו לתרווייהו צגורה שוה דאתיא ומה ומה: **אלא אם חמיו כאם חמותו**. השתא אם חמותו אחתי לא קמה לן עדיין לא העמידה על צוריה צשריפה מן התורה דהא האי תנא לפוס ריהטא שמעינן ליה דהאי אשה דקרא דהיינו אשתו ואפי' למאן דאמר אם חמותו כתיבא לאו ממשמעותא דאת אשה ואמה נפקא ליה אלא ממשמעותא דאותו ואמתן: **אם חמיו קא מהדר עלה**. מחזר עליה להציאה לתורת אם חמותו דקאמר וזכרים כנקבות הא אחתי לא אשמעינן תנא אם חמותו:

אמר

עיין משפמא גר מצוה